Mapové bohatství Česka jako kulturní dědictví

Mapowe bogactwo Czech jako dziedzictwo kulturowe

Eva Semotanová

Historický ústav Akademie věd České republiky, Praha

Project „Cartographic sources as a cultural heritage. National and Cultural Identity, Ministry of Culture Grant Agency of the Czech Republic“ Nr. DF11P01OVV021

Osnova přednášky

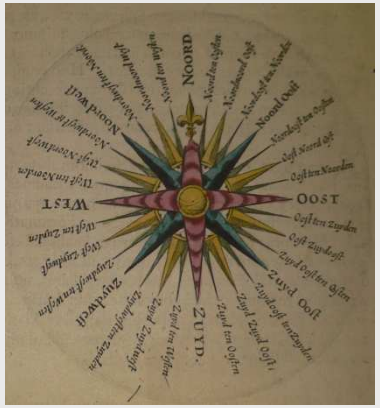

- **Proč jsou mapy kulturním dědictvím**
- **Dějiny kartografie**
- **Cimélie**
- **Ochrana a zpřístupňování mapového bohatství**
- **Obraz historické krajiny na mapách**

Proč jsou mapy kulturním dědictvím

Mapy jako památka

Doklad kartografické tvorby a jejího vývoje (dějiny kartografie, dějiny geodézie)

Výtvarná stránka map, umělecká hodnota, sběratelství (dějiny umění, dějiny všedního dne – Alltag, žánr)

Obsah map – obraz historické krajiny, regionální identita

Dějiny kartografie

Vznik oboru, významné mapové sbírky, odborná literatura

Mapová sbírka Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy
Národní archiv, Moravský zemský archiv, Zemský archiv Opava
Ústřední archiv zeměměřictví a katastru
Mapová sbírka Národního technického muzea, Historického ústavu AVČR aj.

Praha, 1. polovina 18. století

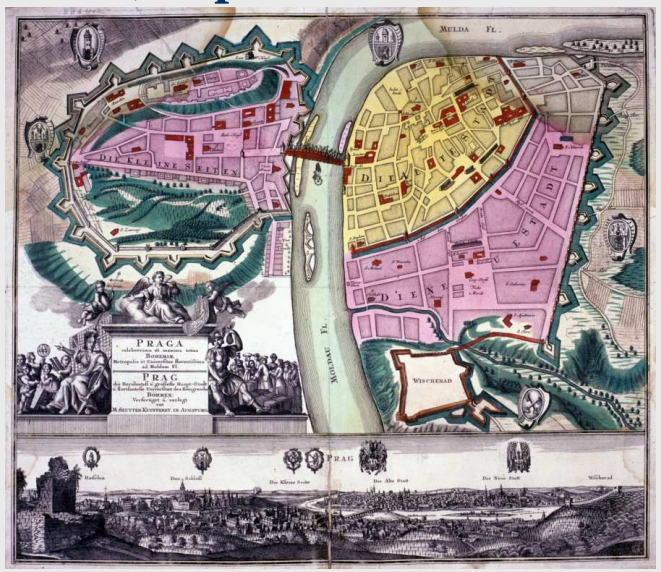

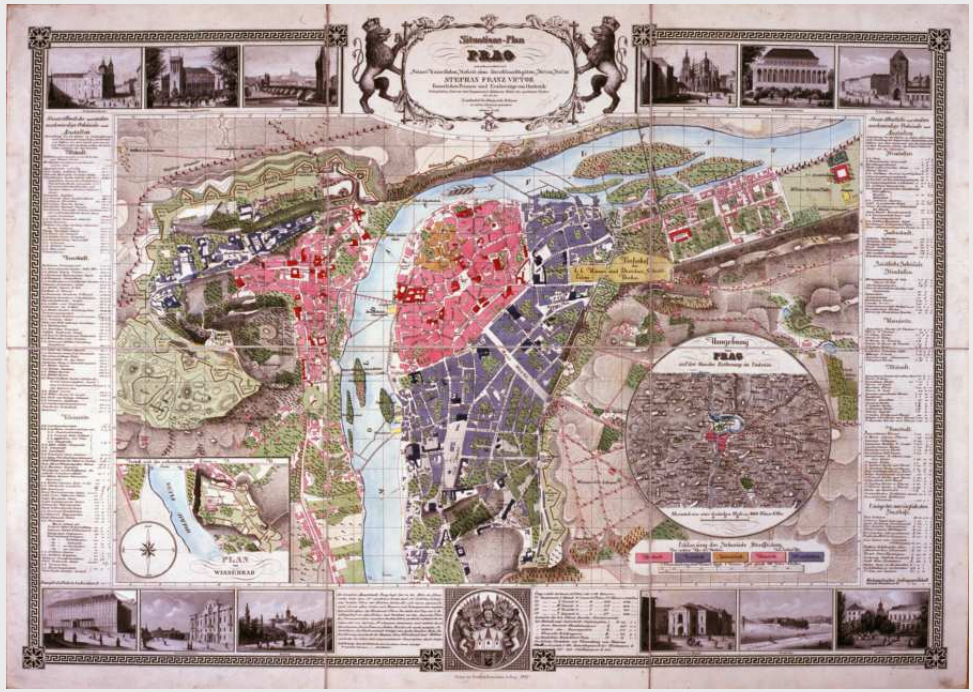

Praha, 1. polovina 19. století

Cimélie

Vogtova mapa Čech, 1712,
parergon, alegorie řek

Významné mapy českých zemí
- **uložené mimo Českou republiku**
- **uložené v České republice**

Tvůrci a vydavatelé - domácí i zahraniční

Chronologie

pravěk	do 5. století
středověk	6.-15. století
raný novověk	16.-18. století (renesance a baroko, vliv stylů na mapovou tvorbu)
moderní dějiny	od 19. století

Výtvarná stránka map, umělecká hodnota, žánr (dějiny umění, dějiny všedního dne - Alltag), sběratelství

Kresba „krajiny“ na pravěkém klu, 25000-27000 B.C.

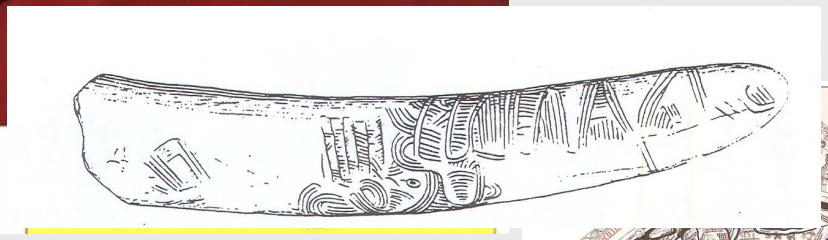

Svět podle Vavřince z Březové, počátek 15. století

Portulán, Angelino Dulcert, 1339

Herefordská mapa světa, cca 1290

Etzalubova mapa střední Evropy, cca 1500

Kronika Hartmanna Schedela, mapa střední Evropy, 1492, 1493

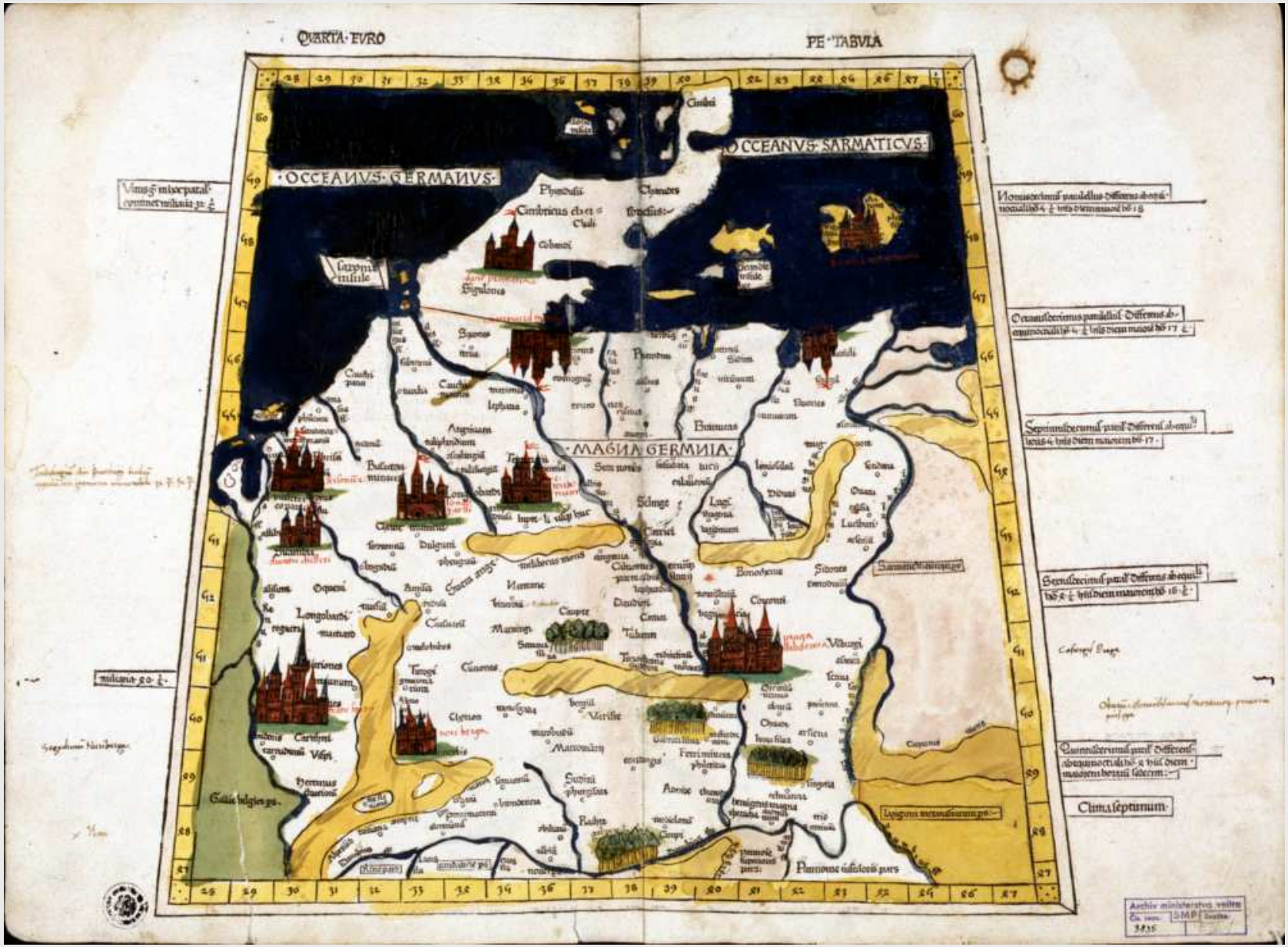

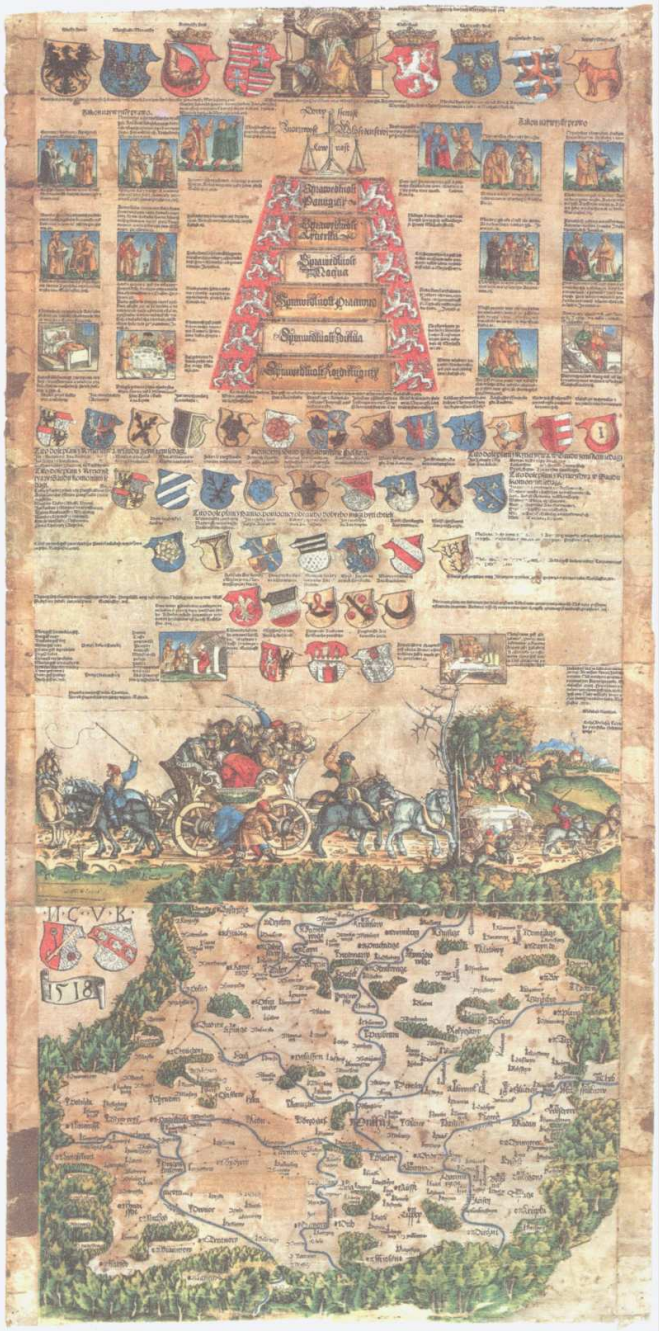

Klaudyánova mapa Čech, 1518

Aretinova mapa Čech, 1619, vyd. 1665

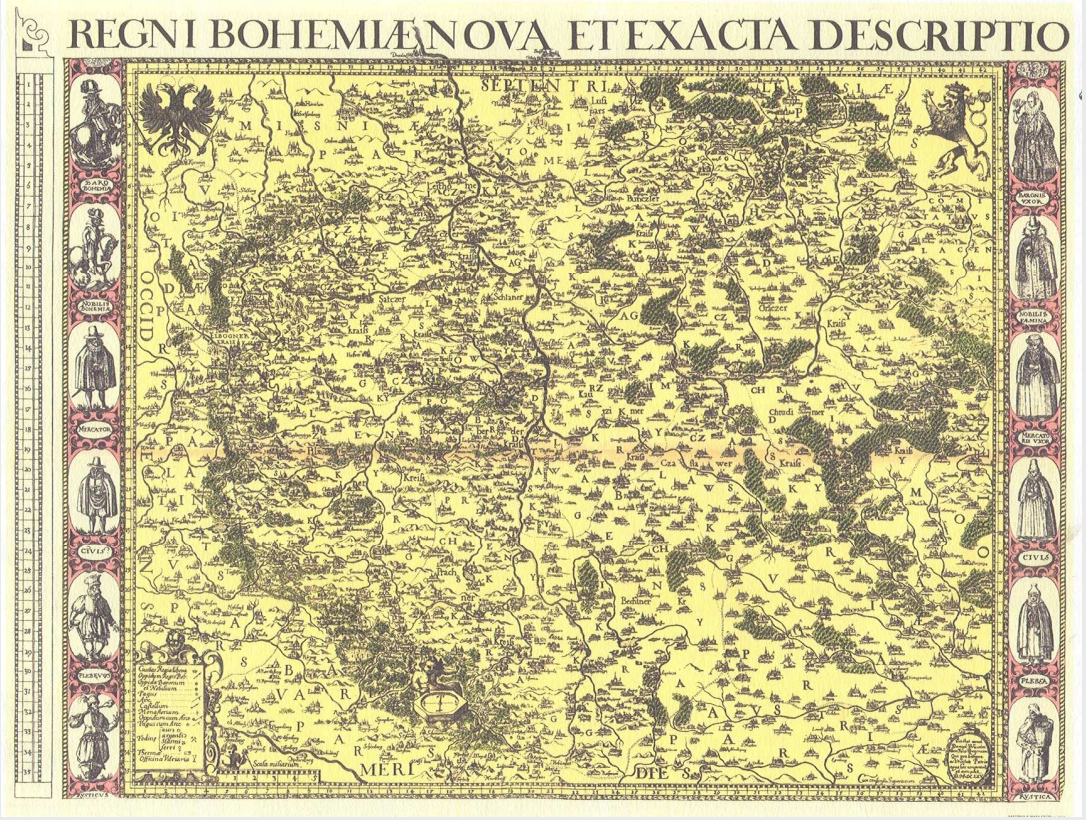

Komenského mapa Moravy, 1624, vyd. 1680

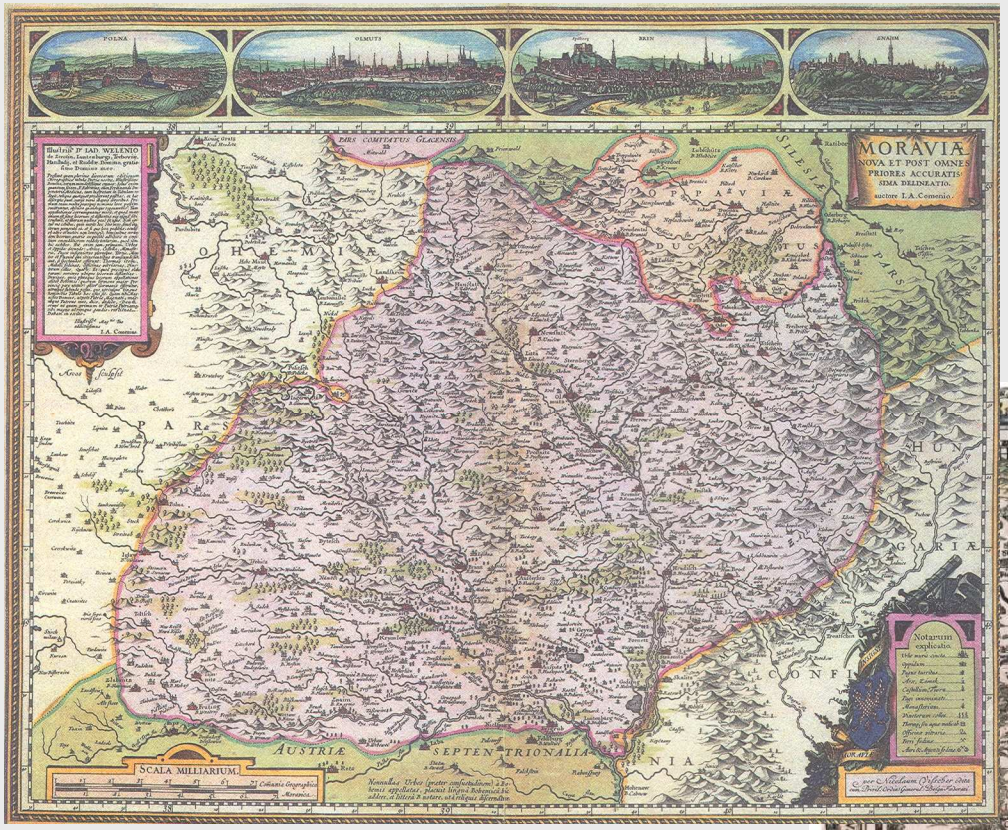

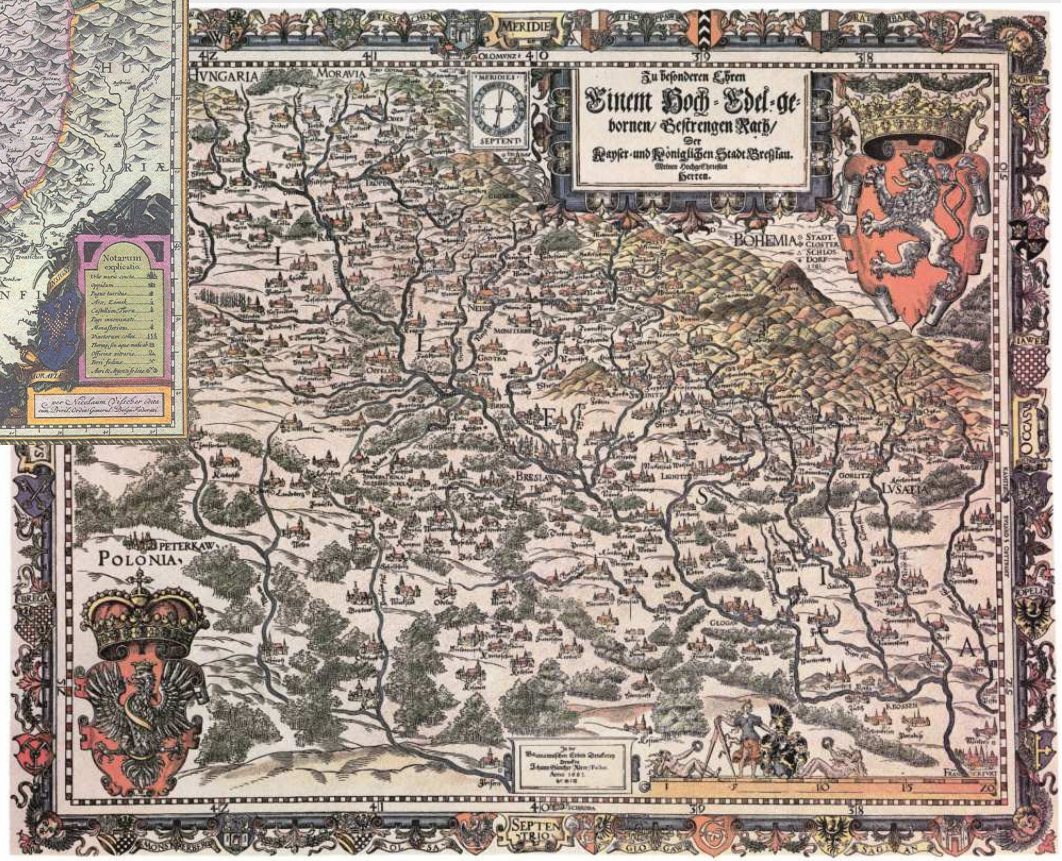

Helwigova mapa Slezska, 1561, vyd. 1685

Mapa Čech Kristiána Vettera v podobě růže, 1668

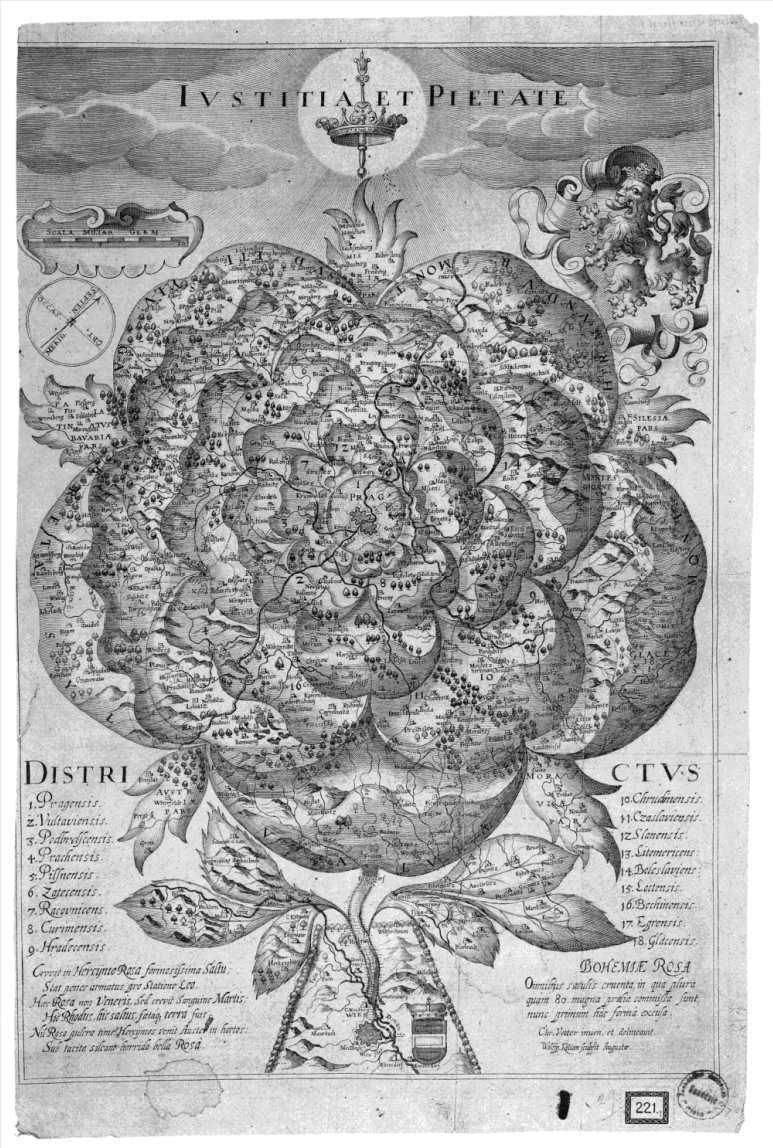

Mapové kuriozity pro dílo Bohuslava Balbína Epitome a Miscellanea

Mapa Čech Karla Škréty ml., 1679

Müllerova mapa Čech, 1720

XXXIII.
Stollberg
Butzkow
Unhoffst
Roth Aujestetz
Hagek
Swarow
Ober Pitsch
Unter
Cheyn
Chrasstian
Ohonitz
Drahelschitz
Horzelitz
Nutschitz
Lodenitz
Mason
Lischetz
Sedletz
Bubowitz
S. Johann
Druen Aujest
Rublin
Gros Morzina
Solopist
Kozolup
Kozorz
Irzeboton
Radotin
Lahowitz
Chotetsch
Lochkow
Kopanina
Tachlowitz
Wortzech
Stibenitz
Kuchel
Gros
Klein
Kuchar
Ober Czernoschitz
Unter
Buda
Stroleik
Sbuzart
Dobrzitz
Duschnik
Ginotschan
Rzeporez
Strzebonitz
Chaby
Buttowitz
Radlitz
Slichow
Sodulek
Gimonitz
Motol
Koschirsch
Steitzin
Sobin
Brzwy
Rzep
Litowitz
Hoffiwitzke
Rusin
Stern
Bremmen
Kleine Leiten
Prager Hratschin
Wlibotz
Weller Janen
Wokowitz
Gros Jentsch
Klein
Dobrowis
Klein Przilotschna
Hoftaun
Dolan
Przilotschna
Rzebetsch
Lidlitz
Shredokluk
Horomierzitz
Tuchomierzitz
Putzderna
Makotrzaß
Hrad
Buschtie
Gros
Klein
Czuzowitz
Rameik
Przilep
Lichtendorf
B. Lichtenwes
Sattenitz
Suchdol
Seltz
Scharka
Roftok
Aunetitz
Prnka
Unter
Chaber
Ober
Tablitze
Welki
Czakowitz
Stienetitz
Mischkowitz
Przetletitz
Kustomlatka
Przeborditz
Mirowitz
Wrzeniowes
Weldiersch
Zdiby
Czimitz
Bohnitz
Kobylis
Troja
Bubenetsch
Prosik
Lettuian
Winorz
Gboll
Radon
Satalitze
Chwalla
Hloupetin
Kyge
Kostwitz
Unter Potsch
Mallesschitz
Strasschnitz
Serboholy
Dubetsch
Bratsch
Unter
Miecholup
Ober
Nöllak
Petrowitz
Aurenz
Kostiworz
Chodow
Militschow
Scheberow
Kreclitz
Pikowitz
Benitz
Pruhonitz
Czeslitz
Lipan
Nipak
Kurzi
Kundratitze
Bethanie
Almtschirz
Wolle
Lybyßa
Modrzany
Pirnitze
Drsti
Rosisch
Westze
Stimierzitz
Cholupitze
Modkowitz
Sbraslaw
Lhotka
Modkowiczek
Ober Krtsch
Branik
Dworetz
Michle
Nusle
Wischowitz
Sabielitz
Potoly
Slichow
Nitschowitz
Radlitz
Buttowitz
Gimonitz
Motol
Koschirsch
Steitzin
Sobin
Brzwy
Rzep
Smichow
Sterbohol
Alstadt
Neustadt
Inderstadt
B. Praha
PRAG
Prager Hratschin
Hollerschowitz
Nordwenetz
Buben
Ardorzec
Lieben
Wlchzan
Lettenkasten
Kleine Leiten
Stern
Bremmen
Rusin
Hoffiwitzke
Litowitz
Hagek
Roth Aujestetz
Swarow
Ober Pitsch
Unter
Cheyn
Chrasstian
Ohonitz
Drahelschitz
Horzelitz
Nutschitz
Lodenitz
Mason
Lischetz
Sedletz
Bubowitz
S. Johann
Druen Aujest
Rublin
Gros Morzina
Solopist
Kozolup
Kozorz
Irzeboton
Radotin
Lahowitz
Chotetsch
Lochkow
Kopanina
Tachlowitz
Wortzech
Stibenitz
Kuchel
Gros
Klein
Kuchar
Ober Czernoschitz
Unter
Buda
Stroleik
Sbuzart
Dobrzitz
Duschnik
Ginotschan
Rzeporez
Strzebonitz
Chaby
Buttowitz
Radlitz
Slichow
Sodulek

Müllerova mapa Moravy, 1716

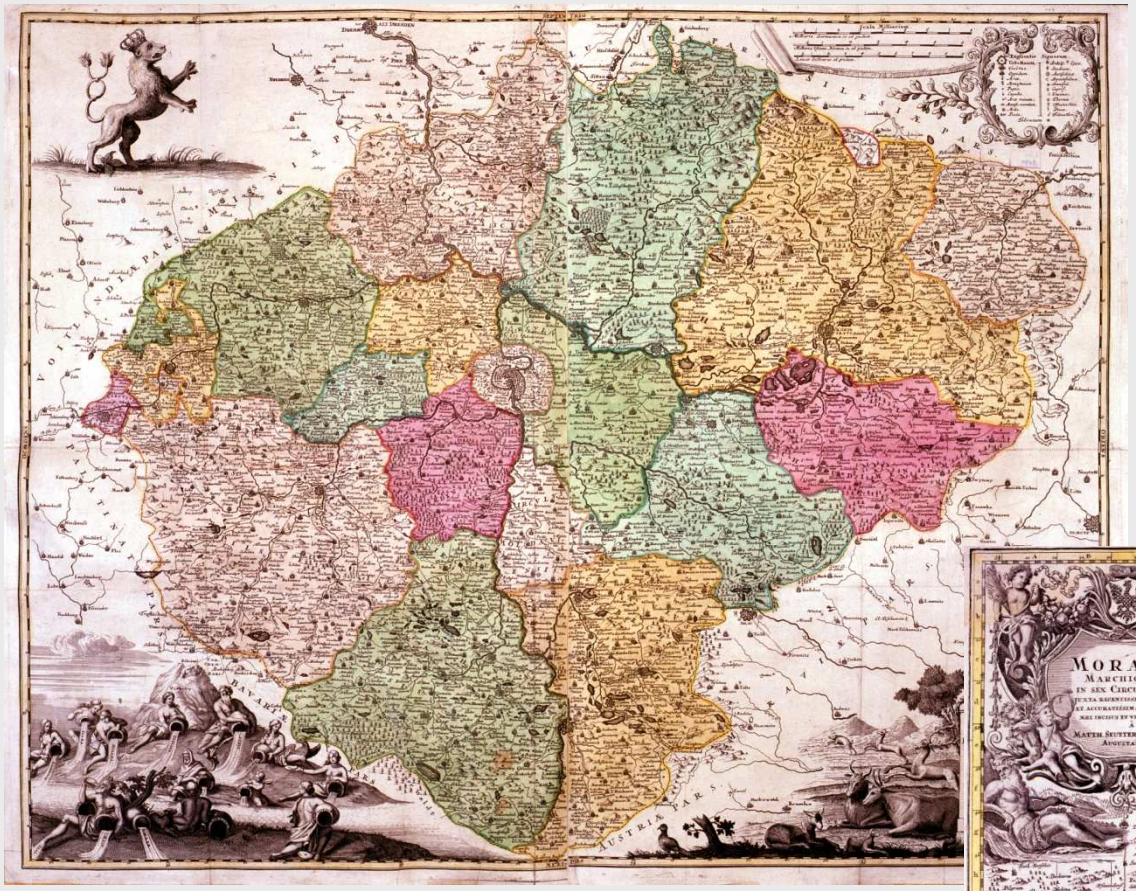

Seutterova mapa Moravy, cca 1733

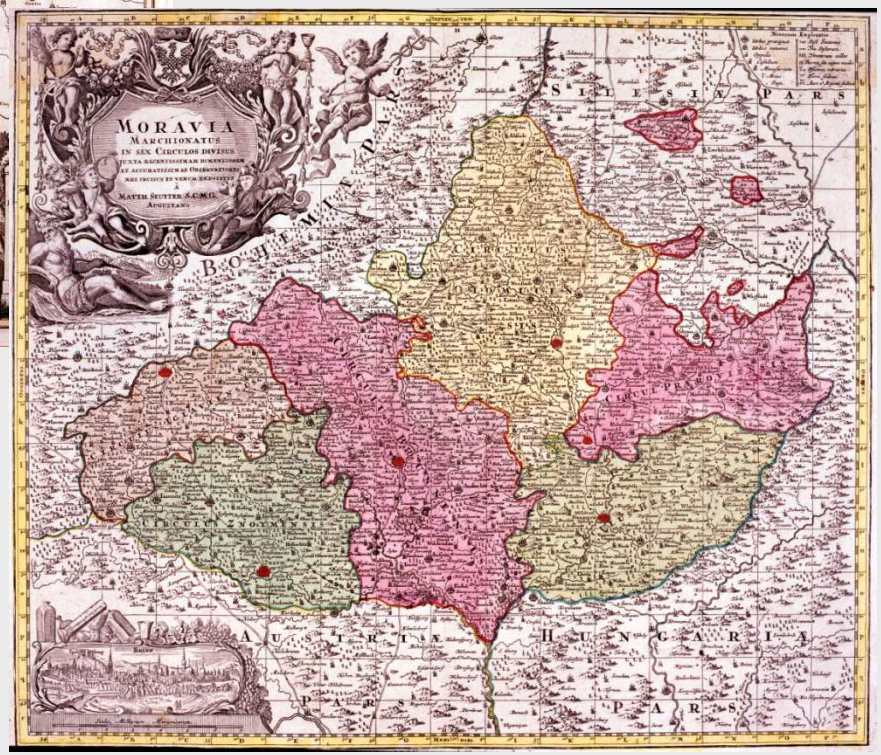

Vogtova mapa Čech, 1712

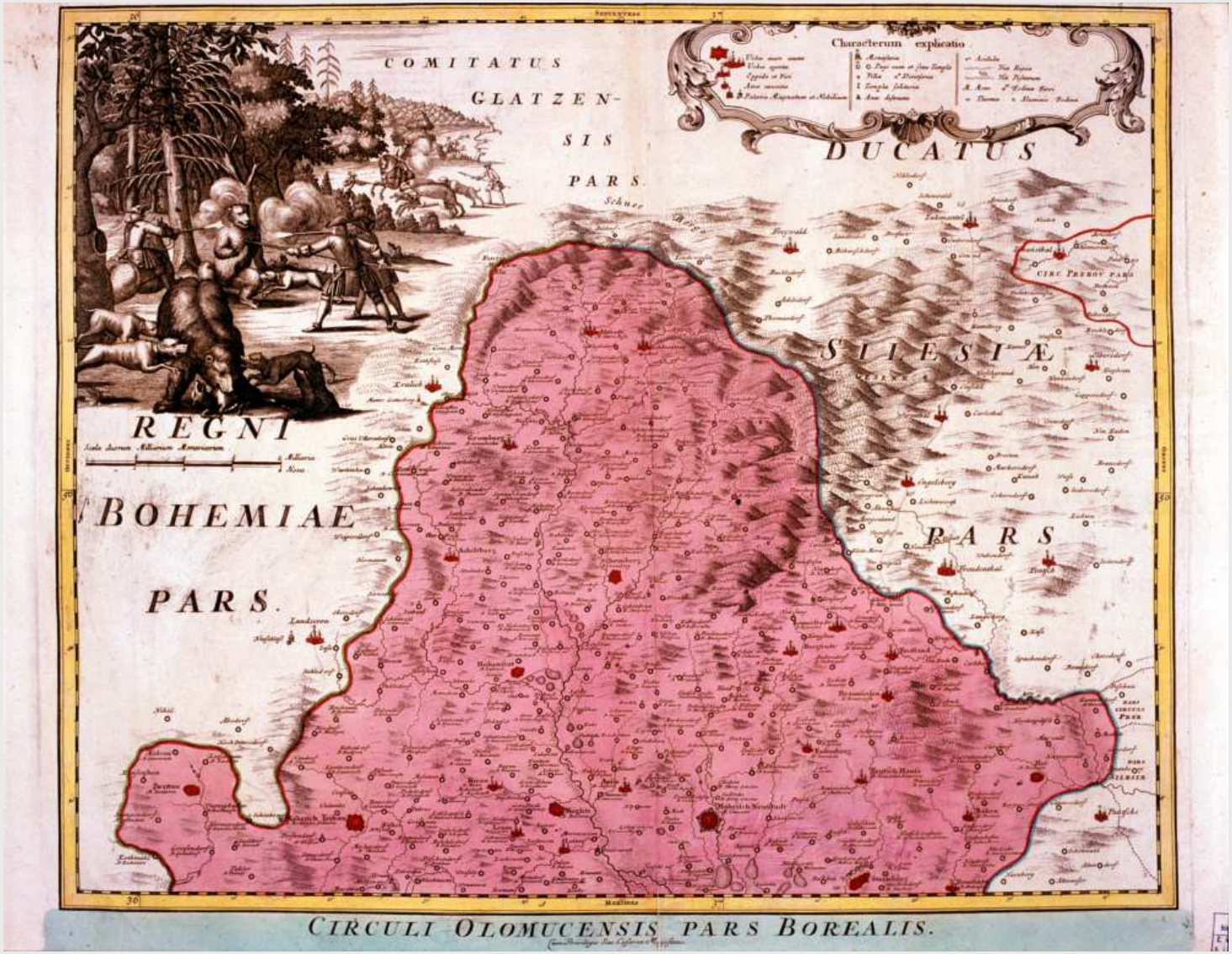

Homannova mapa Olomouckého kraje, 30. léta 18. století, severní část

Mayerova mapa zemí Koruny české, 1748

Davidova mapa Čech, 1819

Vojenská mapování

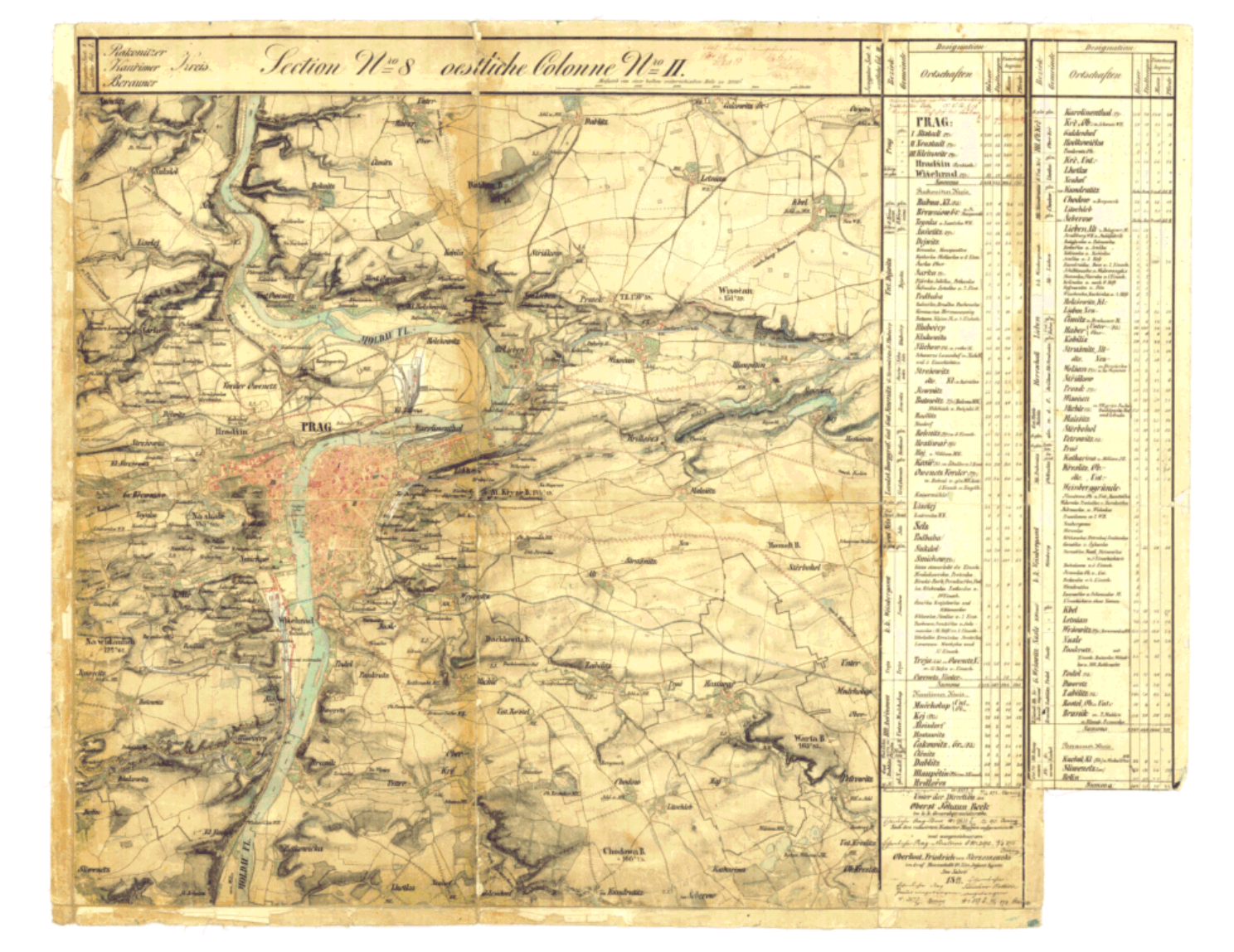

Praha na mapě II. vojenského mapování 1850/1851, 1873

Mapy stabilního katastru 1824-1843, 1:2880, 1:1440, 1:720

Brno 1843

Mapa Chebska, počátek 18. století

Parergon s žánrovým vyobrazením – pití léčivé vody

Československá akademie věd
HISTORICKÝ ÚSTAV
oddělení pro historickou geografii
PRAHA II, PANSKÁ 7
0438

Ochrana a zpřístupňování mapového bohatství

- **digitalizace, projekty, portály**
- **odborná literatura**
- **konference a workshopy**
- **výstavy**

http://naki.vugtk.cz/
http://www.temap.cz/
http://oldmaps.geolab.cz/

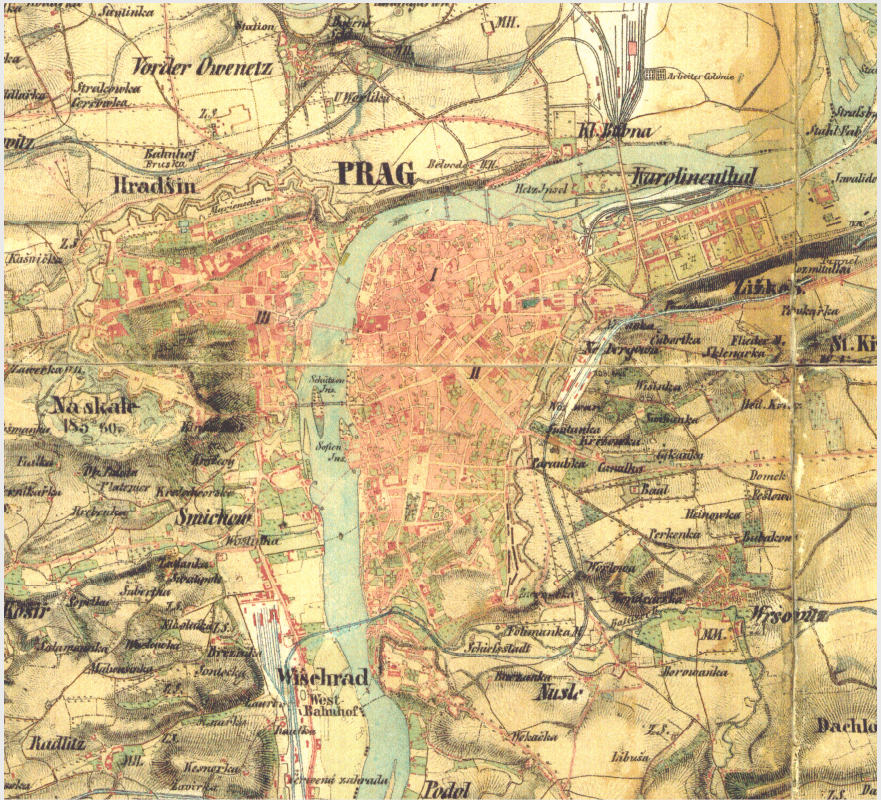

Obraz historické krajiny na mapách

Mapy jako zdroje poznání historické krajiny

Mapy a kartografie jako metody poznání historické krajiny a reflexe historického diskursu (rekonstrukční mapy)

3D modely

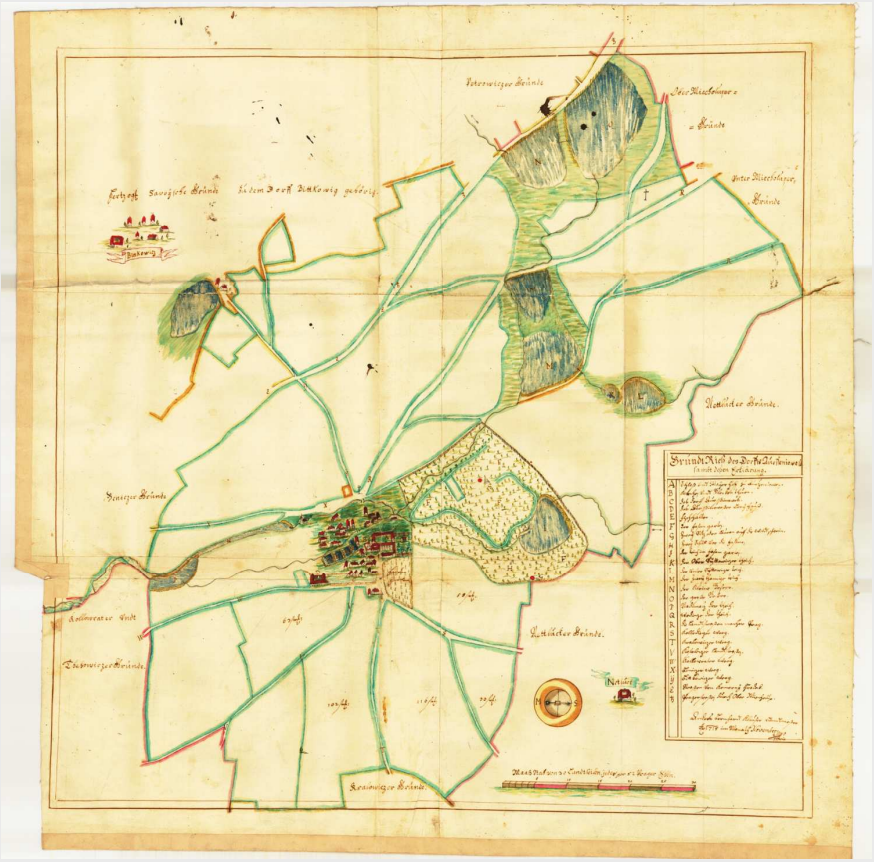

Rukopisná mapa panství Uhříněves 1715

Mapy jako zdroje poznání historické krajiny

město Třeboň 1699, 1827, 2009

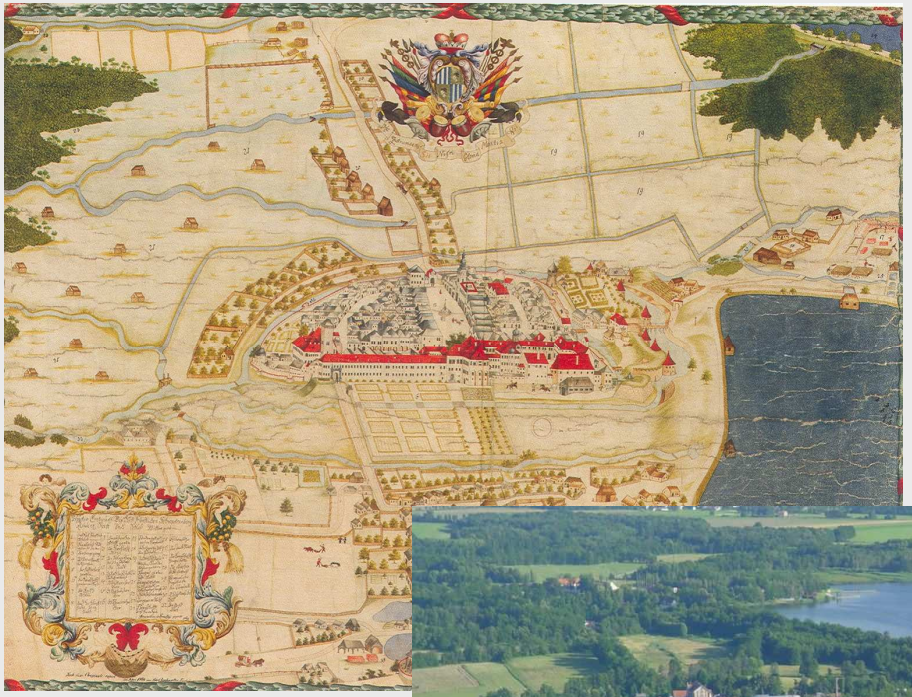

Mapy a kartografie jako metody poznání historické krajiny a reflexe historického diskursu (rekonstrukční mapy)

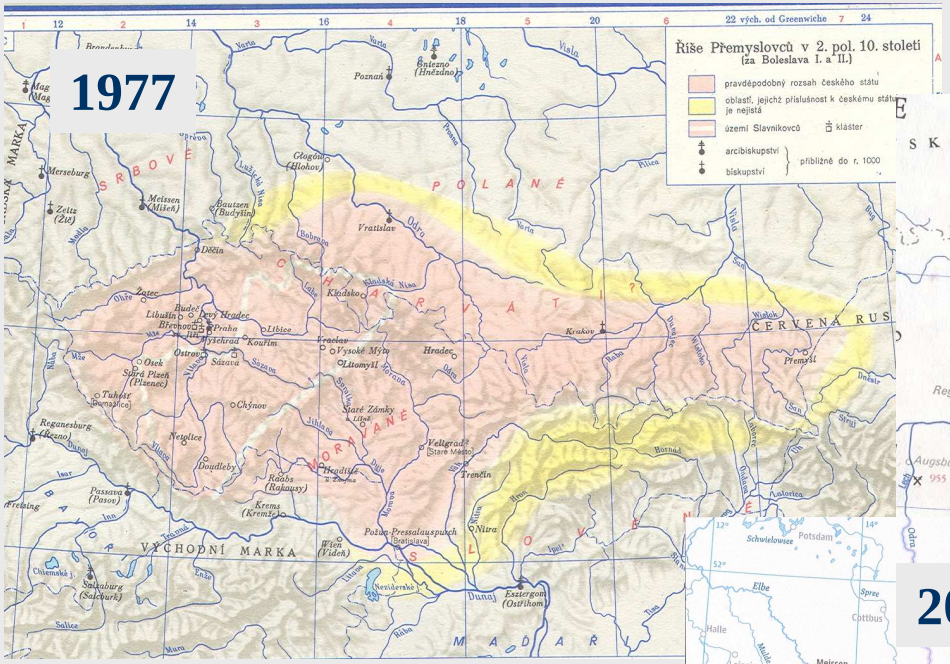

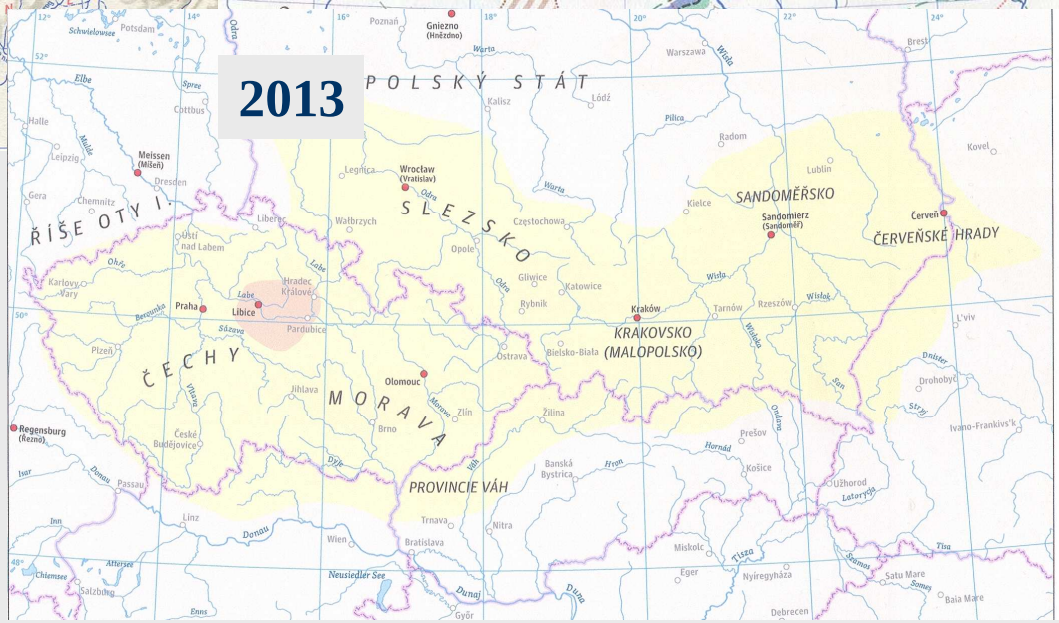

Panství rodu Slavníkovců v 10. století

Pohled historika v proměnách, specifická součást kulturního dědictví

3D modely

1850/1851

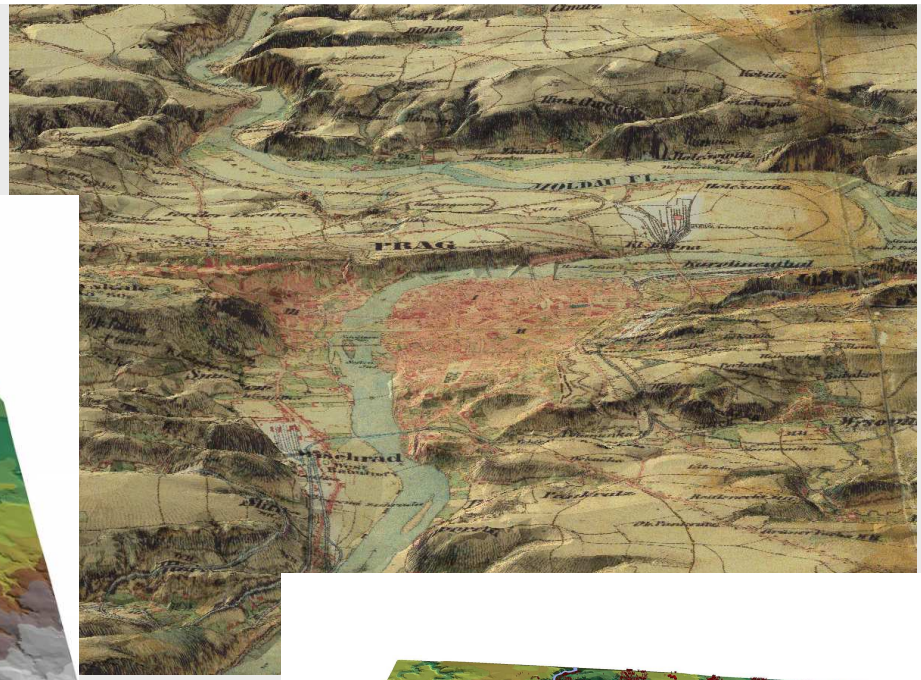

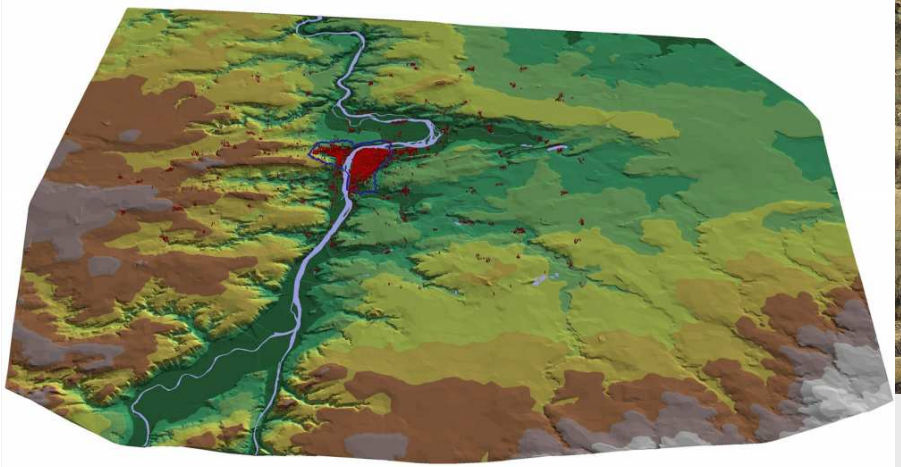

1850/1851

1922

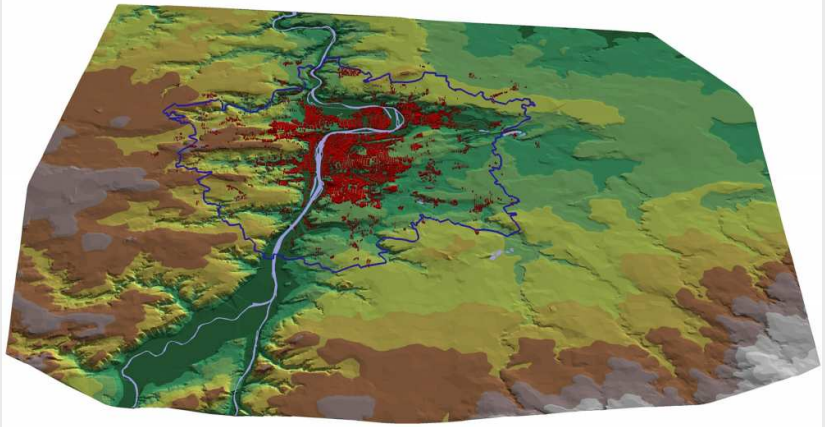

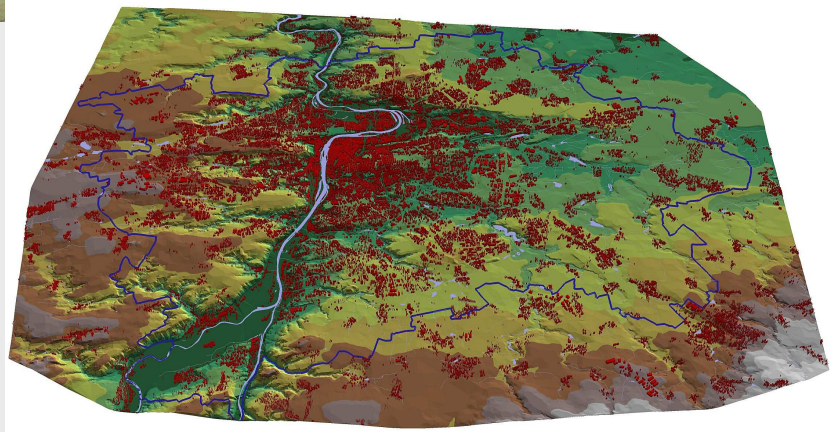

cca 2010

Praha na 3D modelech podle II. vojenského mapování a historických plánů města

Mapy, které uchovaly obraz Země budoucím pokolením, čítají svůj věk na staletí. Okouzlují krásou i myšlenkovým nábojem, který je v nich skryt. Vyprávějí o zmizelé krajině, zachycují životní osudy dávných kartografů, proměny kartografických a měřických metod, reprodukčních technologií i techniky.

Tvoří nedílnou součást kulturního dědictví lidstva.